

Kutluhan ERKAN
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

CISG Gereğince Alıcının Sözleşmeden Dönmesi

İÇİNDEKİLER

DANIŞMANIN ÖNSÖZÜ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

Genel Olarak Antlaşmanın Uygulama Alanı, Satıcının Yükümlülükleri ve Bu Yükümlülüklerin İhlali Hâlinde Alıcının Sahip Olduğu İmkânlar

I. Genel Olarak Uygulama Alanı.....	5
II. CISG'in Uygulama Alanı Bulması İçin Gerekli Şartlar	6
A. Tarafların İradi Olarak Uygulamayı Engellememiş Olması.....	6
B. Mal Satımı Sözleşmesinin Bulunması.....	8
1. Satım Sözleşmesi	8
2. Menkul Mal	11
C. Taraf İşyerlerinin Farklı Devletlerde Bulunması.....	12
1. İşyeri Kavramı.....	12

2. İşyerlerinin Farklı Devletlerde Bulunması Durumunun Anlaşılır Olması.....	14
3. İşyerlerinin Farklı Âkit Devletlerde Bulunması: CISG'in Doğrudan Uygulanması.....	15
4. Milletlerarası Özel Hukuk Kurallarının Âkit Bir Devlet Hukukuna Atıf Yapması: CISG'in Dolaylı Olarak Uygulanması.....	16
D. İhtilafın Konusunun CISG'in Düzenleme Alanında Olması	17
III. CISG Uyarınca Satıcının Yükümlülükleri.....	18
A. Genel Olarak.....	18
B. Satıcının Mal ve Belgeleri Teslim Etme Yükümlülüğü	19
1. Malları Teslim Etme Yükümlülüğü	19
2. Belgeleri Verme Yükümlülüğü	21
3. Malların Teslimiyle İlgili Diğer Bazı Yükümlülükler.....	22
C. Sözleşmeye Uygun Mal Teslim Etme Yükümlülüğü	24
1. Genel Olarak.....	24
2. Sözleşmeye Uygunluğun Satım Sözleşmesinin Taraflarının Ortak İradelerine Göre Tespit Edilmesi	25
3. Sözleşmeye Uygunluğun CISG Metnindeki Objektif Beklentilere Göre Tespit Edilmesi.....	25
4. Malın Muayenesi ve Sözleşmeye Aykırılığın İhbarı	26
IV. Satıcının Yükümlülüklerini İhlal Etmesi Hâlinde Alıcının Sözleşmeden Dönme Dışında Sahip Olduğu Diğer İmkânlar.....	29
A. Sözleşmeye Aykırılık Kavramı	29
B. Sözleşmeye Aykırılık Hâlinde Alıcının İmkânları.....	30
1. Genel Olarak.....	30
2. Alıcının Aynen İfayı Talep Hakkı	33
a. Asli İfa Talebi.....	33
b. İkame Mal Teslimi Talebi.....	35
c. Malın Onarılması Talebi	36
3. Alıcının Semen Tenzilini Talep Hakkı	38
a. Genel Olarak.....	38

b. Şartları.....	39
c. Tenzil Miktarının Hesaplanması.....	41
4. Alıcının Tazminat Talep Etme Hakkı.....	42
a. Genel Olarak.....	42
b. Şartları.....	43
C. Alıcının Seçimlik Haklarının Satıcı Tarafından Engellenmesi ...	45

İkinci Bölüm

Alıcının Sözleşmeden Dönme Hakkı ve Bu Hakkın Alıcı Tarafından Kullanılabileceği Hâller

I. Genel Olarak Sözleşmeden Dönme Hakkı	51
A. Tarihi Gelişimi.....	51
B. CISG'da, Hukuk Uyumlaştırma Projelerinde, Türk Hukukunda ve Diğer Bazı Ulusal Hukuklarda Sözleşmeden Dönme Hakkının Sınırlandırılması	53
II. CISG'da Alıcının Sözleşmeden Dönme Hakkının Genel Olarak Düzenlenmesi.....	57
A. Kavram.....	57
B. Genel Olarak.....	58
C. Antlaşma Metninde Düzenleniş Tarzı	60
D. Genel Olarak Sözleşmeden Dönmenin Koşulları	61
1. Sözleşmenin İhlali ve İhbar Külfeti.....	61
2. Sözleşmeden Dönme Mesnedinin Bulunması	62
3. Sözleşmeden Dönme Beyanı	62
4. Malların İadesinin Mümkün Olması	63
5. İhlalin Alıcının Eylemlerinden Kaynaklanmaması	63
III. Esaslı İhlal Nedeni ile Sözleşmeden Dönme	64
A. Esaslı İhlal Kavramı.....	64
B. Esaslı İhlalin Şartları	64
1. Yükümlülüğe Aykırılık.....	65

2. Olumsuzluk.....	66
3. Sözleşmeden Beklenen Haklı Menfaatten Önemli Ölçüde Yoksunluk	68
4. Öngörülebilirlik.....	71
C. Sözleşmeden Dönme İmkânı Sağlayan Başlıca Esaslı İhlal Hâlleri	78
1. Vaktinde İfa Etmeme Hâli.....	78
2. Kesin İfa Etmeme Hâli.....	82
3. Sözleşmeye Aykırı Mal Teslimi Hâli.....	85
a. Genel Olarak.....	85
b. Sözleşmeden Anlaşılan Esaslı İhlal.....	87
c. Alıcının Mala İlişkin Saikinden Anlaşılan Esaslı ihlal....	88
i. Alıcının Malı Kendi Kullanımı İçin Satın Alması Hâlinde	89
ii. Alıcının Malı Tekrar Satma Amacı İle Satın Alması Hâlinde	91
d. Satıcının Giderim Hakkı ile Esaslı İhlal Sebebi ile Sözleşmeden Dönme İmkânı Arasındaki İlişki	94
i. Satıcının CISG m. 48/f. 2'deki Giderim Hakkı	94
ii. Satıcının CISG m. 48/f. 1'deki Giderim Hakkı.....	95
4. Üçüncü Kişilerin Üzerinde Hak Sahibi Olduğu Mal Teslimi Hâli	101
5. Belgelerde Sözleşmeye Aykırılık Hâli.....	102
6. Ek Yükümlülükler Aykırılık Hâli	105
IV. Ek Süre (Nachfrist) İçinde İfa Etmeme Nedeni İle Sözleşmeden Dönme	106
A. Genel Olarak Alıcının Ek Süre Vererek İfayı Talep İmkânı.....	106
B. Sözleşmeden Dönme Sebebi Olarak Ek Süre Vererek İfayı Talep İmkânı ve Koşulları.....	108
1. Teslim Etmeme Koşulu.....	109
2. Alıcının Kurallara Uygun Ek Süre Bildirimi	113
3. Bildirimde Tanınan Sürenin Makul Uzunlukta Olması.....	114

4. Satıcının Süre Sonunda Teslim Etmemesi Veya Sürenin Bitiminden Evvel Teslim Etmeyeceğini Beyan Etmesi.....	116
V. Bazı Özellik Arz Eden Hâllerde Sözleşmeden Dönme.....	116
A. Sözleşmeye Kısmi Aykırılık Hâlinde.....	116
B. Öncelenmiş Sözleşmeye Aykırılık Hâlinde	120
C. Art Arda Teslimli Sözleşmelerde	124

Üçüncü Bölüm

Alıcının Sözleşmeden Dönme Beyanı ve Sözleşmeden Dönmenin Sonuçları

I. Sözleşmeden Dönme Beyanı	131
A. Genel Olarak.....	131
B. Beyanın Şekli ve İçeriği.....	133
C. Süre Sınırlaması (CISG m. 49/f. 2)	137
1. Satıcının İfa Etmemesi Hâlinde	138
2. Satıcının Vaktinden Sonra İfa Etmesi Hâlinde	138
3. Diğer Sözleşmeye Aykırılık Hâllerinde.....	140
D. Malların İade Edilebilir Olmamasına İlişkin Sınırlama (CISG m. 82)	147
II. Sözleşmeden Dönmenin Sonuçları.....	152
A. Genel Olarak.....	152
B. Tarafların Sözleşmesel Yükümlülüklerden Kurtulması	154
C. Tarafların İfa Edilmiş Olan Edimleri İade Yükümlülüğü.....	157
D. Tarafların Elde Edilen Yararları İade Yükümlülüğü.....	159
1. Satıcının Faiz Ödeme Yükümlülüğü	160
2. Alıcının Elde Ettiği Yararları İade Yükümlülüğü	162
E. Alıcının Sözleşmeden Dönme Sonrası Tazminat İmkânı	164
1. Genel Olarak.....	164
2. Alıcının Dönme Sonrası İkame Alım Yapmış Olduğu Durumlarda Zararının Tazmini	166

3. Alıcının Dönme Sonrası İkame Alım Yapmamış Olduğu Durumlarda Soyut Olarak Hesaplanan Zararının Tazmini.....	171
SONUÇ	177
KAYNAKÇA	181